

2.8 Pracovní mikroregiony

Cílem následující kapitoly je snaha o přesnější zachycení skutečného rozmístění pracovních příležitostí a jejich struktury, včetně stanovení rozsahu pracovních mikroregionů, jakožto „přirozených“ územních celků, méně závislých na administrativním uspořádání. Zachycení orientace, intenzity i struktury dojížděkových proudů pomocí mikroregionů představuje relativně syntetické hodnocení, jehož platnost by měla být oproti předchozím dílčím závěrům univerzálnější a neměla by být výrazněji ovlivněna vývojem v krátkém časovém období.¹

Kromě nesporného metodologického obohacení předkládané analýzy by měla být přínosem regionalizace i její snaha o reakci na současné vysoce aktuální otázky reformy územní veřejné správy. Měla by být

interpretována jako model, který naznačuje sílu jednotlivých center i charakter vztahů v jejich zázemí v případě, že jako klíčový (a jediný) regionálně-tvorný proces je chápána dojíždka obyvatel za prací.²

Mikroregiony byly **vymezeny** postupným seskupováním obcí do vyšších celků podle principu převládající orientace celkové dojíždky za prací. Výsledný pracovní mikroregion tvoří územně souvislý celek charakterizovaný relativně vysokou mírou vnitřní uzavřenosti dojíždky za prací (především její denní formy). Je až na výjimky tvořen 1 centrem (jádro) a jeho spádovým zázemím tvořeným nejméně 3 obcemi. Zázemí musí mít nejméně 4 tisíce obyvatel, celý mikroregion 10 tisíc obyvatel.

Centrum (středisko) pracovního mikroregionu je město s významnější koncentrací pracovních příležitostí, které slouží k uspokojování potřeb nejen jeho rezidentů, ale i obyvatel bydlících v okolních obcích. Centra mají obvykle (není podmínkou) více než 5 tis. obyvatel a většinou i kladné saldo denní dojíždky za prací.

Spádová oblast (zázemí) pracovního mikroregionu je tvořena obcemi, které se nacházejí kolem centra pracovního mikroregionu a jsou s ním funkčně propojeny (integrovány) intenzivní dojíždkou za prací. Obce jsou přiřazeny k centru podle principu převládající orientace celkové pracovní dojíždky. V případě nejasné orientace hlavního směru dojíždky (z obce vyjíždí stejný počet osob i do jiných směrů) je přihlédnuto k dodatečným kritériím:

- nejvýznamnější cíl denní dojíždky
- v pořadí další významné cíle dojíždky (a vzájemné poměry mezi nimi)
- nejvýznamnější mikroregiony dojíždky (jednotlivé cíle vyjíždky byly pro každou obec agregovány do celých mikroregionů) a jejich vzájemné relace
- spádovost obce podle výsledků regionalizace z roku 1991
- silniční vzdálenost ke středisku
- terénní členitost

¹ Relativně menší míra měnlivosti při hodnocení dojíždky podle pracovních mikroregionů odráží silnější vazbu mezi přirozenou spádovostí územních jednotek a organizací celého sídelního systému. Hierarchie jednotlivých center v sobě odráží dlouhodobý vývoj urbanizační, sociální, ekonomický aj. (rozmístění dojížděkových proudů reflektuje primárně gravitační působení nejvýznamnějších center, kdy vahou je zejména ekonomická síla jednotlivých středisek), současné změny v sídelní struktuře, rozmístění obyvatel i pracovních příležitostí mohou tento vývoj jen částečně korigovat. To však automaticky neznamená neměnný význam jednotlivých středisek, ke změnám za posledních 10 let došlo zejména v aglomeracích a v zázemí největších měst či v oblastech ležících na rozhraní vlivu více středisek. Přestože cílem rozboru je především popis stavu k roku 2001, v některých případech je poukázáno i na tendence vývoje během uplynulého desetiletí.

² Je zřejmé, že existují i jiné regionálně-tvorné procesy vázané na obyvatelstvo (viz podrobnější diskuse v úvodu publikace). Jejich užití jako podkladů pro regionalizaci je však značně ztíženo, a to jak omezeným rozsahem této publikace, tak především absencí úplných, metodicky porovnatelných statistických údajů o těchto procesech.

Podle starších anketárních šetření (prováděných výzkumnými ústavy v 70. a 80. letech) tvořila v ČR dojíždka za prací 50-60% všech cest obyvatel, následované dojíždkou za rekreací a kulturou a dále dojíždkou do škol (obě kategorie s podílem zhruba 10-20% na všech cestách). Od té doby došlo pravděpodobně k dílčím změnám v intenzitě jednotlivých procesů i jejich vzájemných vazbách (např. spojování cest za nákupy a zábavou), dominantní role pracovní dojíždky však nepochybně zůstala nedotčena (i proto, že se týká největší části obyvatel).

Konečně je třeba zdůraznit, že pracovní dojíždka má nezastupitelnou roli především při integraci územních celků na mikroregionálním řádu (tj. zjednodušeně na úrovni mezi okresy a správními obvody obcí s rozšířenou působností). Pro vymezení vyšších jednotek, resp. pro stanovení hierarchie mezi mikroregiony je potřeba pracovní pohyby doplnit údaji o jiných formách prostorové mobility, především o migraci obyvatelstva, či spádem za vyššími formami služeb občanské vybavenosti. Takový úkol však svojí šíří a komplexností již výrazně překračuje zaměření této publikace, proto bylo od seskupování mikroregionů do vyšších celků upuštěno.

Některé obce nemají hlavní spád přímo do příslušného centra, ale jsou s ním spojeny nepřímo přes jinou větší obec (často přes tzv. subregionální centrum).

Centrum (středisko) pracovního subregionu je obec (obvykle město), do kterého mají hlavní spád (přímo či nepřímo) denní dojíždky za prací alespoň 2 sousední obce s úhrnnou populační velikostí v rozmezí 1-4 tisíc obyvatel. Pracovní subregion je hierarchicky nižší celek, u něhož rozhodující část pracovní dojíždky není obvykle uzavřena v rámci jeho hranic (pracovní vyjíždka z jeho centra směřuje většinou mimo vymezený subregion).

Celý postup při seskupování obcí do vyšších celků je popsán níže.³

Při interpretaci charakteristik pracovních mikroregionů a jejich center je třeba vzít v potaz určité **nedostatky** plynoucí z hrubosti či neúplnosti přijatých kritérií.

- Vychází pouze z dojíždky za prací, ostatní formy prostorové mobility obyvatelstva zanedbává (dojíždku do škol, za občanskou vybaveností, za rekreací, nebo migraci obyvatelstva). Jak již bylo uvedeno výše, dojíždka za prací představuje nejčtenější formu mobility obyvatel a pro vytváření územních celků na úrovni mikroregionu má jednoznačně nejdůležitější a nezastupitelný význam.
- Neřeší problém hierarchie navržených středisek a jejich skladebnost do vyšší celků (mezo- a makroregionů).
- Rozhraní mezi mikro- a subregiony bylo zvoleno do značné míry subjektivně. Výše zvolené kritérium (4 tis. obyvatel zázemí a 10 tis. obyvatel celkem) je poměrně málo přísné a umožňuje vymezit i celky, jejichž vztahová uzavřenost z pohledu pracovní dojíždky je problematická (viz některé vysoké podíly vyjíždějících mimo vymezený mikroregion v tab. 2.8.3 a 2.8.4). Důvodem „měkkosti“ je mj. snaha o rámcové porovnání s výsledky regionalizace z roku 1991, kde byla také použita podobně mírná kritéria.
- Závislost poměru populační velikosti střediska a zázemí na citlivosti vymezení centra v administrativních hranicích. Některá centra jsou administrativně vymezena značně široce, zahrnují i odlehlé a přitom populačně významné části obce, které by svým charakterem patřily spíše do zázemí tohoto centra. Deformující vliv administrativních hranic může v některých případech rozostřit kritérium minimálního počtu obcí v zázemí (odlehlá sídla mohou, ale nemusí být integrována do jedné obce, týká se především horských a podhorských oblastí).
- Při rozhodování o spádovosti obce se poměřují relativní spády k různým cílům dojíždky, společným základem pro porovnání je celkový objem pracovní vyjíždky mimo obec. Do spádovosti těchto obcí se však přímo nepromítá celková intenzita vyjíždky (teoreticky by měla být inverzně závislá na velikosti obce, může se však výrazně lišit i mezi obcemi stejné velikosti), ani míra ekonomické aktivity v obci. V některých obcích, především v periferních oblastech, může být celková intenzita vyjíždky snížena vinou vysokého počtu nezaměstnaných či ekonomicky neaktivních osob, kterým se nevyplatí dojíždět do vzdálenějších cílů, případně neseženou dostatek pracovních příležitostí ani v místě bydliště. Celková spádovost takové obce je poté posuzována podle relativně malého vzorku vyjíždějících osob.
- Kvalita získaných údajů z cenzu je sice relativně vysoká (z celkového počtu 4 288 tis. vyjíždějících v ČR jich okolo 150 tis. (3,5 %) neuvedlo místo pracoviště, nebo jej výjimečně uvedlo neúplně). Spíše v ojedinělých případech tak může být skutečný směr dojíždky vychýlen vlivem neuvedených, či špatně uvedených směrů dojíždky, nebo chybným zařazením některých pohybů k denní formě dojíždky místo formy nedenní (např. některé druhy směnného provozu).

³ Nejdříve byl pro každou z 6 258 obcí v ČR (podle vymezení k datu sčítání) stanoven prostý hlavní směr pracovní vyjíždky (bez zohlednění dodatečných kritérií). Obec, která se stala cílem dojíždky pro jinou obec, již nebyla dále připojována. Tím vzniklo 611 elementárních spádových okrsků. Kritéria pro subregionální centrum splnilo 288 okrsků, z nichž 156 okrsků dokonce i kritéria mikroregionu. Třetina okrsků však měla v zázemí pouze 1 spádovou obec a více než 100 okrsků nedosahovalo jako celek ani hranice 1 000 obyvatel. Všechny okrsky, které nevyhověly požadovaným kritériím mikroregionu (téměř ¾), byly následně přičleněny k vyšším celkům (mikroregionům) podle orientace směru vyjíždky z největší obce okrsku (ta by měla dostatečně reprezentovat spádovost celého útvaru). V případě nejasné orientace bylo přihlédnuto k dodatečným kritériím (viz výše). Po této úpravě bylo vymezeno 184 mikroregionálních center a dalších 131 center na úrovni subregionu. Následně byla upravena spádovost obcí, které tvořily enklávy (zajištění shody spádovosti se sousedními obcemi), změněna byla též orientace vyjíždky z některých vojenských újezdů a z obcí s rozsáhlým katastrem a současně minimálním počtem obyvatel. Tyto korekce se týkaly jen velmi malého počtu obcí.

V závěrečné fázi byly pro kontrolu všechny proudy vyjíždky z každé obce agregovány do jednotlivých mikroregionů (cíli dojíždky) a byly porovnány nejvýznamnější preference každé obce. Pokud obec preferovala na 1. místě odlišný mikroregion (než ten, který byl pro ni dříve určen), nebo docházelo k současné preferenci více mikroregionů, byla znovu posouzena její spádovost podle výše uvedených pomocných kritérií. V odůvodněných případech byla obec přiřazena k jinému mikroregionu (šlo většinou o velmi malé obce v řídké zalidněných oblastech na rozhraní vlivu 2 či více středisek, nebo o obce ležící v zázemí krajských měst).

- Časový odstup mezi populačním cenzem (březen 2001) a současností. Přestože bylo konstatováno, že v obecné rovině jsou pracovní mikroregiony relativně stabilními celky, k dílčím změnám ve spádovosti mohlo dojít i během relativně krátkého období od posledního cenzu. Týká se to zejména obcí ležících na rozhraní vlivu více středisek (v tzv. oscilační zóně), ale i samotných center (především menších měst, kde je lokální trh práce výrazně ovlivněn jediným větším zaměstnavatelem).

Nejdůležitější **výsledky** pracovní regionalizace jsou představeny (v mapové podobě) i v celorepublikovém pohledu. V daleko podrobnějším detailu jsou naopak analyzovány pracovní mikroregiony v příslušném kraji. Textové tabulky uvádějí jejich základní charakteristiky (počet obcí, rozloha, počet obyvatel ve středisku i zázemí), tak i podrobnější strukturu dojížděkových proudů mezi/v rámci jednotlivých mikroregionů. V doprovodném textu je poukázáno na specifičnosti některých celků, a to z hlediska oprávněnosti jejich vymezení i struktury dojíždějících do spádového centra. V nejvýznamnějších případech jsou naznačeny i pravděpodobné vývojové tendence. Ilustrativní mapy dokreslují rozsah mikroregionů, včetně jejich vazby k územně-správnímu členění, platnému k 1.1.2003 (výjimku představují pracovní mikroregiony, ty byly agregovány z obcí podle jejich stavu k 1.1.2001).

* * * * *

V rámci Jihomoravského kraje bylo podle zvolených měřítek vytipováno 16 pracovních mikroregionů. Podle správního vymezení největší pracovní mikroregion Brno v sobě zahrnuje 7 správních obvodů obcí s rozšířenou působností – Brno, Kuřim, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice a Židlochovice, tyto vytváří tzv. subregiony s centry v sídle ORP. Názvy ostatních pracovních mikroregionů jsou totožné s názvy obcí, které plní úlohu obce s rozšířenou působností a tvoří jádro pracovního mikroregionu. Výjimkou je mikroregion Strážnice, spadající pod ORP Veselí nad Moravou.

Rozlohou, počtem obcí, počtem obyvatel a počtem pracovních míst je nejvýznamnějším mikroregionem v Jihomoravském kraji Brno. Ve 197 obcích, které tvoří vlastní mikroregion, žilo k datu sčítání celkem 578 644 obyvatel, z tohoto počtu žilo 376 172 osob v Brně, jako jádru oblasti (65,0%) a 202 472 osob žilo v obcích spádové oblasti. Druhým nejrozsáhlejším regionem je podle zvolených kritérií Znojmo, v 98 obcích žilo 86 539 osob, ve Znojmě žilo 35 758 osob (41,3% mikroregionu) a 50 781 osob žilo v zázemí pracovního centra. Co do rozlohy je nejmenší mikroregion Ivančice, zaujímá pouze 92 čtverečních kilometrů. Mikroregiony Ivančice a Strážnice jsou tvořeny nejmenším počtem obcí, a to pěti. Mikroregion Strážnice je s 10 170 obyvateli nejmenší právě co do počtu obyvatel. Nejmenší počet pracovních míst nabízel mikroregion Bučovice, v roce 2001 to bylo 4 305 pracovních míst.

Tab. 2.8.1 Srovnání základních charakteristik správních obvodů obcí s rozšířenou působností a pracovních mikroregionů

Správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) vymezené k 1.1.2003	Rozloha (v km ²)	Počet obcí	Počet obyvatel	Pracovní mikroregiony podle dojížděky za práci v roce 2001	Rozloha (v km ²)	Počet obcí	Počet obyvatel
Území celkem	7 066	647	1 127 718	Území celkem	7 084	655	1 129 234
BRNO	230	1	376 172	BRNO	1 947	197	578 644
Kuřim	77	10	18 024				
Pohořelice	195	13	12 399				
Rosice	174	24	22 817				
Slavkov u Brna	158	18	19 775				
Šlapanice	343	40	51 197				
Židlochovice	194	24	27 099				
BLANSKO	351	43	53 805	BLANSKO	358	44	48 842
Boskovice	511	73	50 296	Boskovice	416	61	41 862
Ivančice	163	16	22 584	Ivančice	92	5	15 205
Tišnov	223	35	20 498	Tišnov	257	43	21 882
BŘECLAV	439	17	59 860	BŘECLAV	423	16	58 438
Hustopeče	355	28	34 449	Hustopeče	206	16	22 304
Mikulov	244	17	19 888	Mikulov	235	16	19 549
HODONÍN	286	18	63 192	HODONÍN	310	19	66 114
Kyjov	470	42	56 401	Kyjov	415	39	46 828
Veselí nad Moravou	343	22	40 644	Veselí nad Moravou	309	22	38 365
				Strážnice	101	5	10 170
VYŠKOV	547	42	50 585	VYŠKOV	493	36	43 159
Bučovice	171	20	15 756	Bučovice	129	14	12 913
ZNOJMO	1 242	111	89 902	ZNOJMO	1 120	98	86 539
Moravský Krumlov	348	33	22 375	Moravský Krumlov	272	24	18 420

Všechna data se vztahují k datu sčítání lidu, domů a bytů 2001

Velkými písmeny jsou uvedena centra, která do konce roku 2002 plnila funkci okresních měst, obyčejným písmem jsou znázorněna centra, která jsou od roku 2003 obcemi III. stupně (ORP), kurzívou pak centra plnící funkce obce II. stupně (POU).

Zajímavým pohledem na tuto problematiku je míra shody vymezení pracovního mikroregionu s hranicemi danými příslušností ke správnímu obvodu obcí s rozšířenou působností. Toto srovnání přehledně ukazuje kartogram na straně 45. Obecně je možno konstatovat, že shodnost obou vymezení je úměrná zeměpisné vzdálenosti od Brna, nejvzdálenější oblasti vykazují největší shodnost. Například na Břeclavsku jsou území z obou pohledů téměř totožná, když pouze obec Zaječín spadá na Hustopečsko. Obdobou je Mikulovsko, kde opět pouze jedna obec z území ORP (Dolní Věstonice) spadá také na Hustopečsko. Vysoká míra shodnosti je ještě na Hodonínsku, když sem z Kyjovska míří pracující ze 2 obcí (Hovorany, Vacenovice), naopak do Strážnice spadá obec Petrov.

Zvláštním se jeví výsledek srovnání obou území na Znojemsku, zde sice obec Morušice míří do Moravského Krumlova a opačným směrem pak obec Tavíkovice, ale pracující dalších 13 obcí v severozápadní a západní části části ORP směřují na Dačicko (6 obcí) či k Moravským Budějovicím (7 obcí), tedy do jiných krajů (Jihočeský a kraj Vysočina). Mezikrajský přesah území byl zjištěn dále na Boskovicku, kde 5 obcí spadá do Jevíčka (Pardubický kraj), na Vyškovsku 1 obec spadá na Prostějovsko (Olomoucký kraj) a na Rosicku, což je subregion Brna, 2 obce spadají do mikroregionu Velké Bítěše (kraj Vysočina).

SROVNÁNÍ VYMEZENÍ PRACOVNÍCH MIKROREGIONŮ A SPRÁVNÍCH OBVODŮ OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

- hranice kraje
- hranice správního obvodu (ORP)
- hranice a název pracovního mikroregionu

Pozn. Pracovní mikroregiony jsou vymezeny barvou a jsou pojmenovány

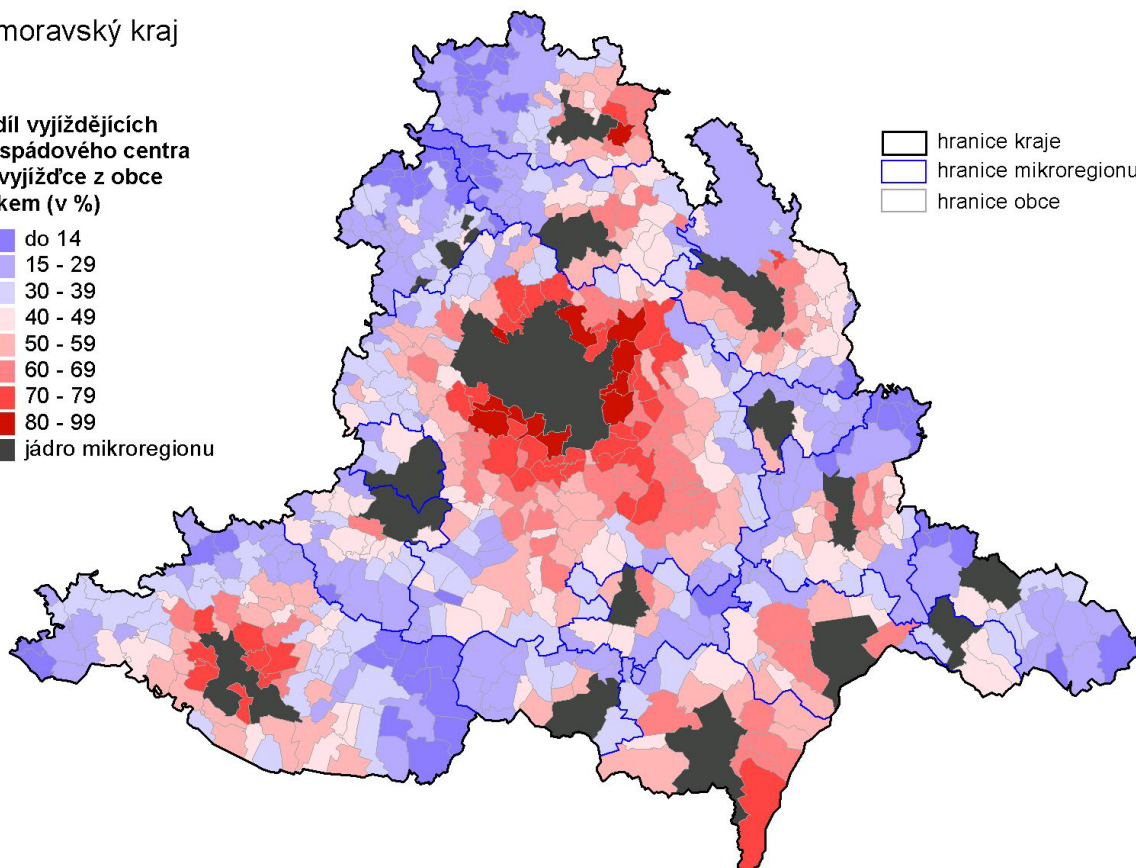
INTENZITA SPJATOSTI OBCÍ V ZÁZEMÍ S JÁDREM PRACOVNÍHO MIKROREGIONU

Jihomoravský kraj

Podíl vyjíždějících
do spádového centra
na vyjízdce z obce
celkem (v %)

- do 14
- 15 - 29
- 30 - 39
- 40 - 49
- 50 - 59
- 60 - 69
- 70 - 79
- 80 - 99
- jádro mikroregionu

- hranice kraje
- hranice mikroregionu
- hranice obce

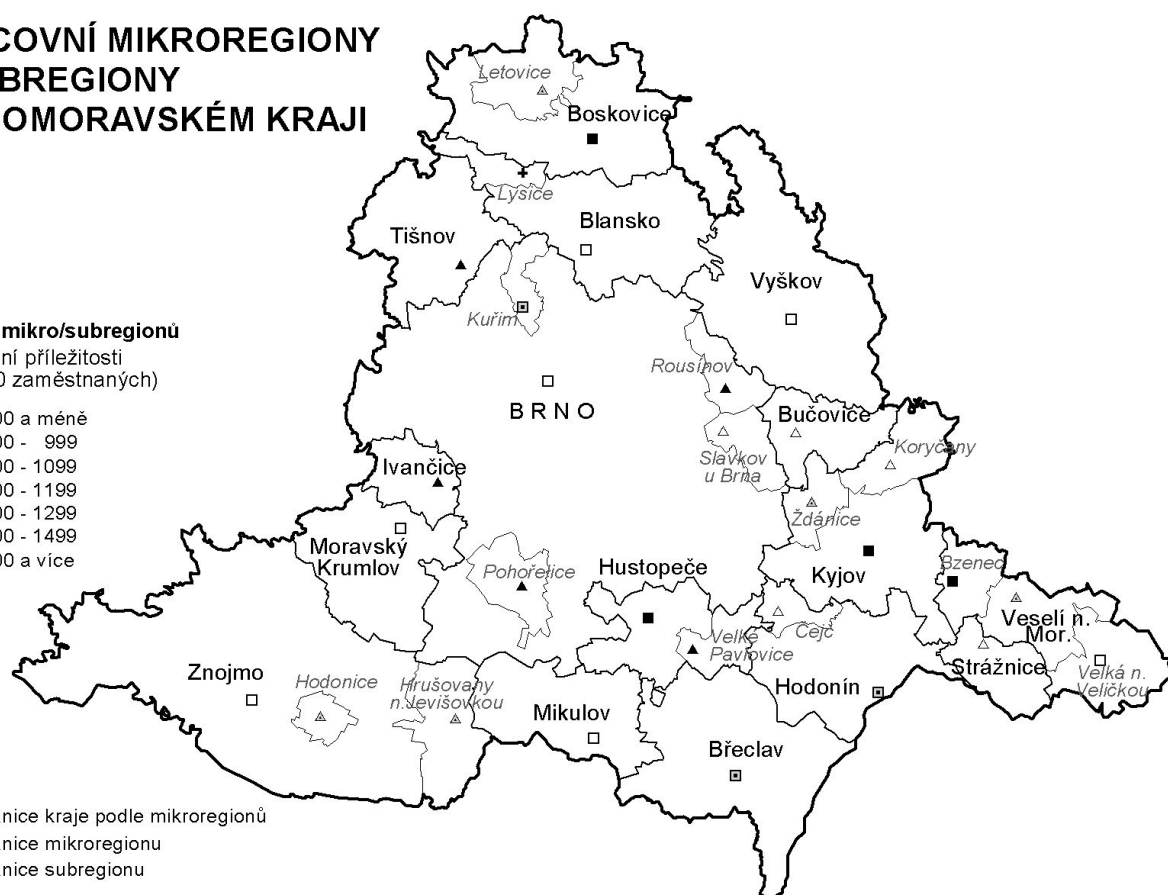

PRACOVNÍ MIKROREGIONY A SUBREGIONY V JIHOMORAVSKÉM KRAJI

Centra mikro/subregionů
(pracovní příležitosti
na 1000 zaměstnaných)

- + 900 a méně
- ▲ 900 - 999
- △ 1000 - 1099
- △ 1100 - 1199
- 1200 - 1299
- 1300 - 1499
- 1500 a více

- ▬ hranice kraje podle mikroregionů
- ▬ hranice mikroregionu
- ▬ hranice subregionu

Tab. 2.8.2 Počet obyvatel, pracovních míst a saldo dojížděky za prací v pracovních mikroregionech

Pracovní mikroregiony	Rozloha mikro-regionu (km ²)	Počet obcí v mikro-regionu	Počet obyvatel mikroregionu			Podíl jádra mikroregionu (v %)		Pracovní místa v mikroregionu		Saldo dojížděky za prací	
			celkem	v tom		na obyvatelstvu	na prac. příležitostech	celkem	na 1000 zaměst. obyvatel ¹⁾	v jádře mikro-regionu	v celém mikro-regionu
				jádro	zázemí						
Blansko	358	44	48 842	20 594	28 248	42,2	60,7	20 887	907	2 654	-2 137
Boskovice	416	61	41 862	11 359	30 503	27,1	49,3	16 710	909	2 912	-1 671
Brno	1947	197	578 644	376 172	202 472	65,0	78,3	289 517	1083	51 693	22 179
Ivančice	92	5	15 205	9 350	5 855	61,5	74,9	5 667	846	-25	-1 030
Tišnov	257	43	21 882	8 311	13 571	38,0	53,1	6 956	710	-182	-2 842
Břeclav	423	16	58 438	26 713	31 725	45,7	65,9	26 422	976	4 759	-661
Hustopeče	206	16	22 304	5 881	16 423	26,4	53,2	9 001	890	1 951	-1 116
Mikulov	235	16	19 549	7 683	11 866	39,3	57,7	7 079	842	715	-1 327
Hodonín	310	19	66 114	27 361	38 753	41,4	64,2	27 868	980	5 765	-578
Kyjov	415	39	46 828	12 413	34 415	26,5	49,2	17 267	880	3 112	-2 349
Strážnice	101	5	10 170	5 983	4 187	58,8	83,1	3 488	825	335	-740
Veselí nad Moravou	309	22	38 365	12 261	26 104	32,0	40,5	14 609	878	431	-2 022
Vyškov	493	36	43 159	22 514	20 645	52,2	74,2	18 812	952	3 175	-954
Bučovice	129	14	12 913	6 321	6 592	49,0	73,1	4 305	770	296	-1 283
Znojmo	1120	98	86 539	35 758	50 781	41,3	57,2	34 812	931	3 637	-2 565
Moravský Krumlov	272	24	18 420	6 102	12 318	33,1	59,0	6 107	742	635	-2 125

¹⁾ bydlících v obcích mikroregionu

Mikroregionům Kyjov, Bučovice, Vyškov, Blansko, Ivančice a Moravský Krumlov je společný jev, kdy obce na hranici s územím ORP přiléhajících k Brnu mají vyjížděkové proudy za prací směřovány právě do Brna a jeho pracovních subregionů. Poněkud jiná situace je v Tišnově, když dojížděka z 9 obcí z jižní části tohoto

území míří do Brna, 2 obce spádují na Blanensko, ale pracující z 19 obcí z kraje Vysočina míří právě do Tišnova. Z grafického přehledu je nejmenší shodnost území z obou hledisek patrná na Hustopečsku, kde všechny obce horní poloviny území ORP směřují dojížděnou do mikroregionu Brno.

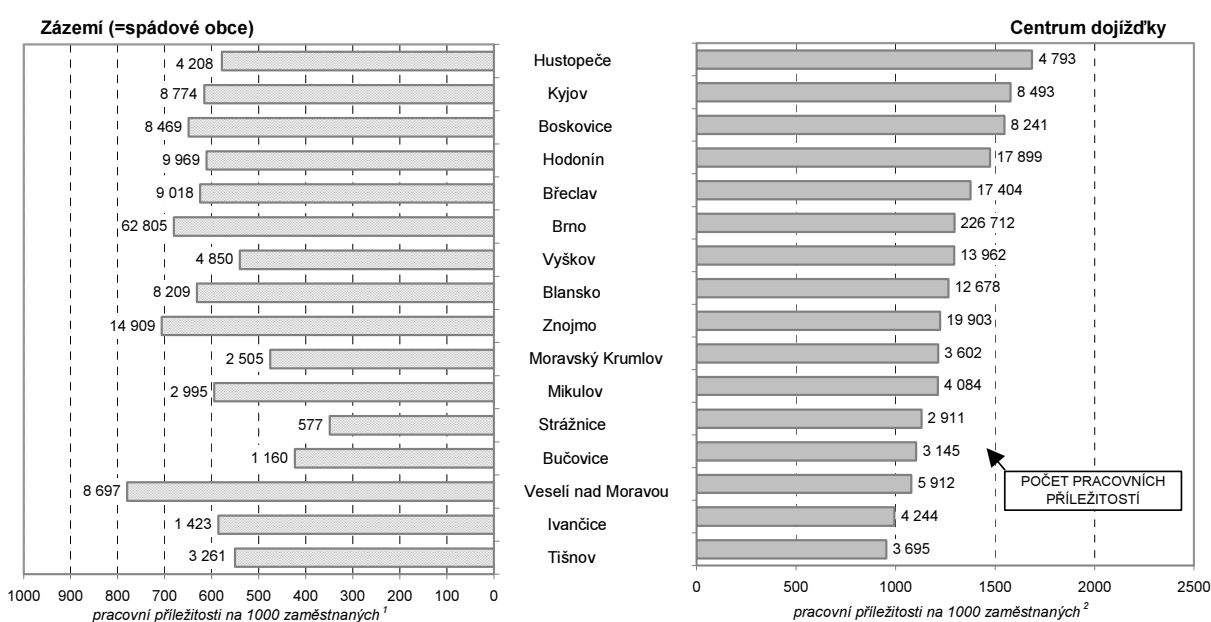
Obdobná situace jako na Tišovsku, když do pracovního mikroregionu míří obce z jiných krajů, je ještě na Kyjovsku, kam míří 4 obce z Kroměřížska a 1 obec z Uherskohradištska (Zlínský kraj). Dále na Blanensku, sem míří 1 obec z Prostějovska (Olomoucký kraj), na Boskovicku je to 1 obec z oblasti Bystřice nad Pernštejnem (kraj Vysočina). A nakonec do mikroregionu Brno míří 3 obce z ORP Náměšť nad Oslavou, také z kraje Vysočina.

Postavení jádra v pracovním mikroregionu je možno charakterizovat rozložením obyvatelstva mezi jádrem a zázemím, podílem jádra na pracovních příležitostech, popřípadě rozdílností salda dojížděky za prací v jádře a v celém mikroregionu. Tyto údaje souhrnně ukazuje tabulka 2.8.2, která také ukazuje výjimečné postavení Brna. Podíl jádra na obyvatelstvu je zde nejvyšší, dosahuje 65,0%, s 61,5% následují Ivančice, hodnotu podílu na obyvatelstvu nad 50% vykazují jádra mikroregionů Strážnice a Vyškov. Nejnižší hodnota v tomto ukazateli byla zaznamenána v Boskovicích, kde činí podíl 27,1%.

Nejvyšší velikost podílu jádra na pracovních příležitostech v mikroregionu byla zaznamenána u Strážnice, kde jádro nabízelo 83,1% pracovních příležitostí mikroregionu, následovalo Brno s podílem 78,3%, hodnotami podílu nad 70% se mohla vykazovat další 3 jádra – Ivančice, Vyškov a Bučovice. Naopak nejnižší podíl v tomto směru byl zjištěn ve Veselí nad Moravou, které nabízelo pouze 40,5% z pracovních možností mikroregionu.

Počty pracovních příležitostí v celém regionu v absolutním vyjádření znovu ukazují suverenitu brněnského pracovního mikroregionu. Objektivnější vypovídací schopnost má však poměrový ukazatel počtu pracovních příležitostí v mikroregionu na tisíc zaměstnaných obyvatel v mikroregionu bydlících. Po Brně zde zaujímají popřední postavení regiony Hodonín, Břeclav, Vyškov a Znojmo, tedy oblastí se sídly bývalých okresních měst. Nejnižších hodnot tento poměrový ukazatel nabýval v mikroregionu Tišnova a Moravského Krumlova.

Graf 14. Počet a intenzita pracovních příležitostí v centru a jeho zázemí

¹ bydlících ve spádových obcích příslušejících k danému centru

² bydlících v příslušném centru

Hodnoty salda dojížděky za prací v jádře mikroregionu byly odlišné od hodnot v celém mikroregionu. Kladné saldo jak v centru tak v celku bylo vykázáno pouze v Brně, což je důsledkem toho, že vlastní Brno a již uvedených 6 subregionů nabízí vysoký počet pracovních příležitostí. Ve 13 regionech byla kladná hodnota salda u centra a záporná hodnota salda v celém regionu. Ve dvou mikroregionech (Ivančice a Tišnov) byly obě hodnoty salda záporné. Zde byl patrný vliv vyjížděky právě do blízkého Brna.

Saldo dojížděky do škol v jednotlivých mikroregionech je kladné pouze na Brněnsku a Strážnicku. Fakt, že jádra jsou nejen centry dojížděky za prací, ale i centry dojížděky do škol, dokládá skutečnost, že saldo dojížděky do škol v centrech je kladné všude kromě jednoho jádra, a to Veselí nad Moravou.

Tab. 2.8.3 Spádovost jádra a zázemí v pracovních mikroregionech

Pracovní mikroregiony	Vyjíždějící za prací z obcí mikroregionu celkem	Intenzita vyjížděky za prací (v %)	Vyjíždějící za prací z obcí zázemí				Vyjíždějící za prací z jádra mikroregionu		
			celkem	v tom v %			celkem	v tom v %	
				do jádra mikro-regionu	do ostatních obcí mikro-regionu	mimo mikroregion (vč. zahr.)		do zázemí mikro-regionu	mimo mikroregion (vč. zahr.)
Blansko	12 305	53,4	9 120	41,1	19,6	39,4	3 185	27,6	72,4
Boskovice	9 904	53,9	8 570	33,7	27,7	38,6	1 334	27,2	72,8
Brno	74 739	28,0	61 387	59,2	27,8	13,0	13 352	43,5	56,5
Ivančice	3 061	45,7	1 480	38,0	7,6	54,4	1 581	12,3	87,7
Tišnov	6 431	65,6	4 300	25,0	17,7	57,3	2 131	15,7	84,3
Břeclav	10 782	39,8	8 580	55,7	17,2	27,1	2 202	36,1	63,9
Hustopeče	5 175	51,2	4 392	33,5	14,5	52,0	783	15,1	84,9
Mikulov	3 932	46,8	2 926	34,4	15,6	50,0	1 006	15,7	84,3
Hodonín	12 991	45,7	10 384	52,2	18,6	29,3	2 607	38,0	62,0
Kyjov	10 357	52,8	8 832	38,0	18,7	43,3	1 525	33,6	66,4
Strážnice	2 215	52,4	1 231	37,9	1,9	60,2	984	4,6	95,4
Veselí nad Moravou	8 927	53,7	6 603	24,3	30,8	44,9	2 324	22,1	77,9
Vyškov	8 840	44,7	6 245	51,7	16,1	32,2	2 595	21,1	78,9
Bučovice	3 079	55,1	2 004	29,5	8,9	61,6	1 075	8,9	91,1
Znojmo	17 261	46,2	13 714	44,2	33,0	22,8	3 547	59,1	40,9
Moravský Krumlov	4 583	55,7	3 541	32,2	11,9	55,9	1 042	9,3	90,7

Tab. 2.8.4 Integrita jader pracovních mikroregionů a jejich zázemí podle celkové a denní dojížděky za prací

Pracovní mikroregiony	Vyjíždějící ze zázemí (v %) do jádra mikroregionu		Vyjíždějící ze zázemí (v %) do všech obcí mikroregionu		Vyjíždějící ze všech obcí mikroregionu (v %) do obcí mikroregionu	
	celkem	denně	celkem	denně	celkem	denně
Blansko	41,1	43,4	60,6	63,9	52,1	55,7
Boskovice	33,7	36,4	61,4	66,1	56,8	62,0
Brno	59,2	60,5	87,0	89,4	79,2	85,9
Ivančice	38,0	41,4	45,6	49,8	28,4	31,7
Tišnov	25,0	26,7	42,7	46,4	33,8	36,6
Břeclav	55,7	59,4	72,9	78,8	65,4	72,7
Hustopeče	33,5	38,0	48,0	54,3	43,0	49,5
Mikulov	34,4	40,2	50,0	58,9	41,2	50,1
Hodonín	52,2	56,0	70,7	76,4	64,2	71,8
Kyjov	38,0	42,4	56,7	63,8	53,3	60,8
Strážnice	37,9	44,6	39,8	46,7	24,2	29,2
Veselí nad Moravou	24,3	26,7	55,1	62,5	46,5	53,6
Vyškov	51,7	55,1	67,8	72,8	54,1	60,8
Bučovice	29,5	32,2	38,4	41,9	28,1	31,4
Znojmo	44,2	50,0	77,2	85,9	73,5	83,6
Moravský Krumlov	32,2	35,9	44,1	50,2	36,2	41,5

Pokud pracující v mikroregionu vyjíždějí za prací mimo obec svého bydliště, směřují buď do jádra mikroregionu, nebo do ostatních obcí mikroregionu a nebo mimo mikroregion. Z poměru zastoupení velikosti těchto skupin lze vyvozovat spádovost jádra a zázemí, hodnoty jsou uvedeny v přehledu 2.8.3.

Vysoká spádovost do jádra a tedy nejvyšší podíl z vyjíždějících, kteří míří do jádra mikroregionu, byl zaznamenán v Brně – 59,2%. Hodnoty nad 50% byly vykázány ještě u dalších 3 mikroregionů – Břeclavi, Hodonína a Vyškova. Nejnižší hodnoty v tomto ukazateli, když podíl byl menší než 30%, byly v mikroregionech Tišnov, Veselí nad Moravou a Bučovice. Pokud obce tvořící zázemí centra nabízejí dostatek pracovních příležitostí, jsou tomu odpovídající podíly vyjíždějících do ostatních obcí mikroregionu. Záleží samozřejmě na počtu obcí v zázemí, mezi nimiž je možno za práci dojíždět, přesto je možno uvést podíly nejvyšší – mikroregiony Znojmo, Veselí nad Moravou, Boskovice a Brno, i mikroregiony s tímto podílem nejnižším – Strážnice, Ivančice a Bučovice. Právě u těchto mikroregionů jsou pak nejvyšší podíly vyjíždějících za práci mimo vlastní mikroregion.

S možností pracovního uplatnění v obcích tvořící zázemí mikroregionu zpětně souvisí podíl vyjíždějících z jádra mikroregionu právě do obcí zázemí. Hodnoty podílů vcelku korespondují s hodnotami podílů vyjíždějících mezi obcemi zázemí.

V tabulce 2.8.4 jsou údaje umožňující posoudit integritu jader pracovních mikroregionů a jejich zázemí podle celkové a denní dojíždky za práci. Míra určité soběstačnosti v pracovních příležitostech je dána výší podílu vyjíždějících za práci, kteří se pohybují jen v hranicích pracovního mikroregionu. Je to podíl součtu počtu osob jezdících z obcí zázemí do jádra, dále mezi obcemi zázemí a z jádra vyjíždějících do obcí zázemí z celkového počtu vyjíždějících. Podle přehledu je nejvyšší míra integrity podle celkové dojíždky za práci v Brně, následují oblasti Znojma, Břeclavi a Hodonína. V podstatě shodné výsledky jsou při pohledu na podíly denní dojíždky.